

Sygn. akt I ACz 1908/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSA Hanna Nowicka de Poraj

Sędziowie : SA Barbara Górczanowska

: SA Robert Jurga - sprawozdawca

Protokolant : -----

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. R.

przeciwko P. R. (1)

o separacje

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydział I Cywilny z dnia 23 maja 2014 r., sygn. akt I C 763/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Nowym Sączu udzielił zabezpieczenia na czas trwania sprawy o separację w ten sposób, że zobowiązał pozwanego do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dwójki małoletnich dzieci stron kwotami po 600 zł miesięcznie, płatnymi z góry do rąk powódki do dnia 10 każdego kolejnego miesiąca. Sąd Okręgowy ustalił, że strony mają czworo dzieci w tym dwoje małoletnich. Małżonkowie do 6 lipca 2014 r. mieszkali razem w domu stanowiącym ich własność w N., zajmowali z trójką dzieci pomieszczenia na poddaszu – dwa pokoje, kuchnię i łazienkę. Na parterze budynku zamieszkuje matka pozwanego, która posiada dożywotnią służebność. Pozwany od wielu lat cierpi na chorobę alkoholową. Podejmuje kolejne leczenie odwykowe. Był karany za znęcanie psychiczne nad powódką. Po kolejnej awanturze domowej i interwencji policji pozwany od 6 lipca mieszka u swojej matki na parterze budynku. Pozwany pracuje w (...) z wynagrodzeniem 2 400 zł netto, obecnie spona pożyczkę w pracy 370 zł miesięcznie. Do czasu wyprowadzenia się od powódki pozwany przekazywał powódce na utrzymanie około 1 800 zł i nie ponosił żadnych innych kosztów utrzymania. Powódka pracuje jako spedytor w firmie (...) i zarabia 1 400 zł miesięcznie. Powódka ponosi wszystkie opłaty związane z utrzymaniem domu, które miesięcznie wynoszą ponad 700 zł na które składają się: śmieci 91 zł, prąd 175 zł, woda 150 zł, gaz 70 zł, telefon stacjonarny z internetem 115 zł, telewizja kablowa 42 zł, opłata za telefon komórkowy małoletniego syna 44 zł, podatek od nieruchomości 47 zł. Miesięczne koszty utrzymania małoletnich łącznie z partycypacją w kosztach utrzymania domu wynoszą około 800 zł na koszty te składają się: wyżywienie 300 zł, odzież 100 zł, szkoła 100 zł, środki czystości i higieny 50 zł, rekreacja 50 zł, koszt jazdy konnej małoletniej Z. 100 zł, partycypacja w kosztach utrzymania domu po 175

zł. To powódka wypełnia obowiązek alimentacyjny polegający na osobistych staraniach o wychowanie i utrzymanie małoletnich dzieci. Jak przyjął Sąd Okręgowy ustalając wysokość kwoty jaką powód winien partycypować w kosztach utrzymania małoletnich dzieci należy brać pod uwagę ich wiek i usprawiedliwione potrzeby, które obejmują wydatki zarówno związane z wyżywieniem, zakupem odzieży, środków higieny, szkoły rekreacji, zainteresowań, partycypacją w kosztach utrzymania mieszkania, wydatki te kształtują się miesięcznie na kwotę około 800 zł miesięcznie na rzecz każdego z dzieci. Pozwany nie kwestionował tych wydatków podnosząc jednak, że wydatki te należy podzielić między stronami i jego udział powinien wynosić 500 zł.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pozwany zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie przepisu art. 753 § 1 Kpc w zw. z art. 133 § 1 oraz art. 135 § 1 i 2 Krio polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu, oraz w konsekwencji orzeczenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego na czas trwania procesu ponad możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego, a także nieadekwatne do usprawiedliwionych potrzeb małoletnich.

Opierając się na powyższych zarzutach wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie, iż pozwany P. R. (2) zobowiązany jest do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb małoletnich dzieci kwotami po 300 zł miesięcznie płatnymi do rąk powódki do 15 dnia każdego miesiąca.

Pozwany zarzucił, że Sąd I instancji błędnie ustalił, że zarobki pozwanego wynoszą 2.400 zł netto w sytuacji gdy faktycznie kształtują się w granicach 2.270 zł netto, z czego pozwany spłaca pożyczkę zaciągniętą na potrzeby rodziny i remontowe w wysokości nie 370 zł lecz 380 zł. W sierpniu na rachunek bankowy pozwanego wpłynęła kwota 1998,10 zł. Ponadto przed Sądem Rejonowym w Nowym Sączu toczy się przeciwko pozwanemu postępowanie o zasądzenie alimentów z powództwa pełnoletniego syna stron – B. R.. W dniu 1 sierpnia 2014 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia tego roszczenia co do kwoty 300 zł miesięcznie. Od dnia 6 lipca 2014 r. pozwany pozostaje na własnym utrzymaniu gdyż wyprowadził się ze wspólnego mieszkania. Nie korzysta zatem w posiłków, zakupów robionych przez żonę ani w żaden inny sposób z gospodarstwa domowego prowadzonego przez żonę. W związku z tym pozwany zmuszony jest do samodzielnego utrzymania się. Koszty własnego utrzymania pozwanego zawierają się kwotą 700 zł (300 zł – wyżywienie, 200 zł – odzież, 80 -100 zł – kosmetyki i chemia, 100 zł – telefon komórkowy, 50 zł – wydatki na dojazd). Z uzyskanego wynagrodzenia w wysokości 1.998,10 zł pozostaje pozwanemu kwota 498,10 zł na miesiąc. Jest to kwota niewystarczająca na samodzielne utrzymanie dorosłego mężczyzny. Aktualna sytuacja materialna pozwanego uniemożliwia mu zaspokojenie własnych potrzeb życiowych. Zdaniem pozwanego ustalenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego w świetle przepisu art. 135 Krio winno być w każdym przypadku zindywidualizowane i ustalane odpowiednio do finansowych możliwości danej rodziny. Nawet kiedy strony mieszkały razem małoletni nie mieli zaspokojonych wszystkich potrzeb. Nie jest uzasadnione twierdzenie, że wszelkie ich potrzeby muszą być zaspakajane. Przykładem nieuzasadnionej potrzeby małoletnich jest posiadania przez nich telefonów komórkowych. Powyższy przykład został wykorzystany przez pozwanego do zwrócenia uwagi, że zakres świadczeń alimentacyjnych jest nieadekwatny do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych małoletnich. Pozwany nie ma możliwości zbycia jakichkolwiek składników swojego majątku ani podjęcia dodatkowego zatrudnienia. Pozwany zarzucił ponadto, że otrzymuje wynagrodzenie w formie wpłat na rachunek oszczędnościowy w dniach 8 – 10 każdego miesiąca. W sytuacji otrzymania wynagrodzenia 9 i 10 dnia danego miesiąca pozwany nie będzie w stanie w prawidłowy sposób zrealizować obowiązku alimentacyjnego dla małoletnich i zostanie on dodatkowo obciążony w tytule naliczonych odsetek za opóźnienie w płatności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie albowiem skarżący nie zakwestionował skutecznie zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z dyspozycją art. 730 § 1 Kpc w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd można żądać udzielenia zabezpieczenia. W myśl art. 730¹ § 1 Kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, przy czym zgodnie z art. 753 § 1 Kpc do udzielania zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych wystarczające jest jedynie uprawdopodobnienie

istnienia roszczenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego powódka wykazała, że przysługuje jej roszczenie, co uzasadniło uwzględnienie złożonego przez nią wniosku.

W złożonym zażaleniu pozwany stawia znak równości między otrzymywanym wynagrodzeniem a swoimi możliwościami zarobkowymi. Nie jest to w uzasadnione. Choroba alkoholowa pozwanego nie może stanowić usprawiedliwienia dla braku alimentowania dzieci czy rodziny stron na poziomie odpowiadającym ich potrzebom. W przeciwnym razie jej negatywne konsekwencje będą przenoszone na pozostałych członków rodziny osoby uzależnionej. Podobnie konieczność alimentowania dorosłego syna nie może sama przez się decydować o ograniczeniu czy wyłączeniu obowiązku alimentowania małoletnich dzieci stron. Zgodnie z dyspozycją art. 133 § 1 Krio rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie się utrzymać samodzielnie. Obowiązek alimentacyjny obciąża oboje rodziców, przy czym zakres jego zależy od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego oraz od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (art. 135 Krio). Polega on na dostarczaniu środków utrzymania, a w razie potrzeby także środków wychowania. Od obowiązku tego rodzice nie mogą się uwolnić z tej tylko przyczyny, iż stanowiłoby to dla nich nadmierny ciężar. Usprawiedliwione potrzeby uprawnionego są to potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu - odpowiedni do jego wieku i uzdolnień - prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” rozumieć należy nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana do alimentacji może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Rodzice nie mogą uchylać się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dziećmi nawet najmniejszymi dochodami. Obowiązek dostarczania, w ramach obowiązku alimentacyjnego środków utrzymania i wychowania przez rodziców na rzecz dziecka nie obejmuje natomiast świadczeń zwyczajowo przyjętych i życiowo celowych, ale niesłużących zaspokojeniu bieżących usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Dopóki jednak potrzeby te nie są w całości zaspokojone, każdy z małżonków powinien wypełniać ten obowiązek według swoich sił, możliwości zarobkowych i majątkowych. Zakres obowiązku alimentacyjnego może i powinien być większy od wynikającego z faktycznych zarobków i dochodów zobowiązanego, jeśli przy pełnym i właściwym wykorzystaniu jego sił i umiejętności zarobki i dochody były większe, a istniejące warunki społeczno – gospodarcze i ważne przyczyny takiemu wykorzystaniu nie stoją na przeszkodzie. Poglądy takie prezentuje Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 maja 1975 r. III CRN 48/75 opublikowanym w Lex nr. 7702 a Sąd Apelacyjny w pełni je podziela. Natomiast Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 19 listopada 2012 I ACz 1711/12 Legalis nr 730667, uznał, że rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są bowiem obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami. Podstawą oddalenia powództwa o zasądzenie alimentów może być tylko brak wszelkich możliwości po stronie zobowiązanego, nie zaś szczupłość środków, jakimi on rozporządza. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody, jakie ten uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. Podkreślić nadto należy, iż zakres możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego oraz usprawiedliwionych potrzeb małoletnich dzieci zostanie szczegółowo ustalony w toku dalszego postępowania dowodowego, którego wyniki uwzględnione zostaną w orzeczeniu końcowym.

Orzekając w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia trzeba mieć na względzie, że postępowanie zabezpieczające ma zapewnić tymczasową ochronę prawną wierzycielowi przed utratą możności zaspokojenia jego roszczenia. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że miesięczne koszty utrzymania małoletnich dzieci stron kształtują się na poziomie po 800 zł miesięcznie. Pozwany dopiero na etapie postępowania zażaleniowego zaczął podnosić zastrzeżenia do wyliczenia kosztów utrzymania dzieci kwestionując w szczególności potrzebę posiadania przez małoletniego syna stron telefonu komórkowego co generuje miesięczny wydatek w wysokości 44 zł. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut ten nie jest uzasadniony. Telefon komórkowy od dawna przestał być dobrem luksusowym, na którego posiadanie mogły pozwolić sobie tylko osoby zamożne. Aktualnie jest zwykłym narzędziem komunikacji. Z tych przyczyn wydatki ponoszone na jego używanie, w rozsądnych granicach, nie mogą być postrzegane jako zbyt duża ekstrawagancja zwłaszcza że chodzi o komunikację między rodzicami a dorastającym synem. Ponadto

wydatki ponoszone na ten cel przez powódkę nie są wysokie i niewiele zmieniają w ich globalnej kwocie zwłaszcza, że niektóre z pozostałych wydatków zostały policzone przez Sąd Okręgowy w kwotach minimalnych. Uwaga ta dotyczy w szczególności wydatków na wyżywienie dzieci. Kwota 300 zł miesięcznie to około 10 zł dziennie. Należy także zwrócić uwagę, że małoletnie dzieci stron mają w zasadzie prawo do utrzymania na takim poziomie na jakim żyją ich rodzice, wobec tego stopa życiowa rodziców jest jednym z podstawowych czynników decydujących o należnych tym dzieciom alimentach. Jak wcześniej zaznaczono pod uwagę brane są potrzeby uprawnionego i możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego. Zawsze jednak każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci wyżywienia zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia, kształcenie oraz ochronę jego osoby i majątku. Wyjście poza wymienione potrzeby zależy już tylko od osobistych cech dziecka oraz od zamożności i przyjętego przez zobowiązanego modelu konsumpcji. Reasumując kwota miesięcznych kosztów utrzymania małoletnich została właściwie wyliczona i rozdzielona między stronami postępowania.

Prawidłowo na tym etapie postępowania uznał Sąd Okręgowy, że uzasadnionym jest takie uregulowanie sytuacji finansowej stron, aby to pozwany uiszczał do rąk powódki określoną kwotę na zaspokojenie potrzeb rodziny. Za trafnością takiego rozstrzygnięcia przemawia to, że to pozwany posiada wyższe dochody i z racji tego jest w stanie zaspokoić większość materialnych potrzeb dzieci. Natomiast powódka wypełnia spoczywający na niej obowiązek alimentacyjny głównie poprzez osobiste starania o wychowanie dzieci, a tym samym lepiej wie czego potrzebują dzieci. Kwestia alimentowania dzieci przez rodziców, z uwagi na społeczne znaczenie tej materii nie może być pozostawiona wyłącznie dobrej woli obowiązanego jednego z małżonków.

Co do zmiany terminu realizacji obowiązku alimentacyjnego, czego domagał się pozwany, Sąd Apelacyjny nie widzi potrzeby dokonywania jakichkolwiek zmian w tym zakresie. Wynagrodzenie za pracę pozwany otrzymuje do dnia 10 danego miesiąca a zatem w tym dniu najpóźniej posiada środki finansowe, które zgodnie z zaskarżonym postanowieniem powinien przekazać powódce. Zagrożenie braku możliwości realizacji obowiązku alimentacyjnego, na które powołuje się pozwany, ma zatem charakter pozorny.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do modyfikacji zakresu obowiązku alimentacyjnego i uznając zażalenie za bezzasadne orzekł jak w sentencji postanowienia na zasadzie art. 385 Kpc w związku z art. 397 § 2 Kpc.